

Што рабіць?
Куды пайсьці сягоння?
Яшчэ няпозна.
Дзень няскончаны.
Іду заду/маны.

Лад мовы

Дзеяпрыметнік (Причастие)

Дзеяпрыметнік (причастие) — это слово с признаками глагола и прилагательного. Как прилагательное, причастие изменяется по родам, числам и падежам. Как глагол — имеет время, вид и залог.

Род, число и падеж причастия зависят от слова, с которым оно связано:

адчынены (м.р.) **куфэрак** (открытый ларец)
адчыненая (ж.р.) **шафа** (открытый шкаф)
адчыненае (н.р.) **века** (открытая крышка)
у адчыненай (ж.р.) **шафе** (в открытом шкафу)

Причастия могут иметь полную форму: **складзеныя рэчы** и краткую форму: **рэчы складзены**.

Причастия бывают *закончанага трывання (совершенного вида)*: **Зьніму намоклую капоту** и *незакончанага трывання (несовершенного вида)*: **Грошы пакладзены на бягучы рахунак**.

Причастия имеют *дзеіны стан (действительный залог)* и *залежны стан (страдательный залог)*. В настоящем времени причастия в белорусском языке имеют только действительный залог: **хваляючы час, хваляючая падзея, хваляючае пытаньне**. В прошедшем времени причастия имеют как действительный, так и страдательный залог.

- Действительный залог образуется от неопределенной форма глагола совершенного вида (**-ць** заменяется на суффикс **-л-** с присоединением соответствующих окончаний прилагательных): **мінуць — мінулы, чэзнуць — чэзлы, зьбялець — зьбялелы**.
- Страдательный залог образуется от неопределенной формы всех переходных глаголов (**-ць** заменяется суффиксом **-н-** или **-т-** с присоединением соответствующих родовых окончаний прилагательных): **зрабіць — зроблены, выліць — выліты, сьпісаць — сьпісаны, гаіць — гоены, гадаваць — гадаваны, дараваць — дараваны**.

! Суффиксы: **-уш-, -юш-, -уч-, -юч-, -ач-, -яч-, -ем-, -ім-** не характерны для белорусского языка. Такие причастия как: **разьвіваючыся, кампраметуючы, сьвяціўшыся и другие им подобные, образованные с помощью вышеперечисленных суффиксов, недопустимы.**

Асобныя заўвагі да дзеяпрыметнікаў (Некоторые особенности причастий)

В белорусском языке причастия не имеют возвратных форм. Сравните: **згаладаныя падарожнікі** — **проголодавшиеся** путники. Причастия вызывают определенные сложности при переводе текстов с русского на белорусский язык. Вот несколько способов, как их преодолеть:

спосаб	русский оригинал	беларуский перевод
ввести придаточное предложение	Вещества, <i>делящиеся</i> на составные элементы.	Рэчывы, <i>якія дзеляцца</i> на састаўныя элементы.
причастие заменить существительным	На озере было много <i>купающихся</i> .	На возеры было шмат <i>купальшчыкаў</i> .
причастие заменить прилагательным	Покупаем <i>моющие</i> средства.	Купляем <i>пральныя</i> сродкі.
причастие заменить глаголом	Звёзды, <i>светившиеся</i> на небе.	Зоркі <i>связаіліся</i> на небе.
ввести слово-уточнение	Вещества, <i>стимулирующие</i> рост растений.	Рэчывы- <i>стымулятары</i> росту расьлінаў.
опустить причастие	Видел его, <i>несущего</i> огромную упаковку	Бачыў яго зь велізарным пакункам.

Практыкуйцеся

1. Слова ў дужках замяніце дзеяпрыметнікамі (Слова в скобках замените причастиями).

Узор: (прадаць) + кватэра → прададзеная кватэра

(заслаць)	абрусам стол
(пачуць)	навіны
(вывучыць)	мова
(паклікаць)	чалавек
(уцаніць)	тавар

2. Адшукайце і дапасуйце да назоўнікаў адпаведныя ім дзеяпрыметнікі (Найдите и согласуйте с существительными соответствующие им причастия).

зроблены	шлях
пройдзены	праца
куплены	вусны
зачынены	аловак
пазычаны	мясьціны
здарожаны	дзьверы
падабраны	твар
пагаслыя	вяскоўцы
засьмяглыя	вочы
загарэлы	грошы
нечাপаныя	колеры

3. Дзеясловы замяніце дзеяпрыметнікамі й дапасуйце да назоўнікаў (Глаголы замените причастиями и согласуйте с существительными).

Узор: Бацькі + даглядаць + дзіця → Дагледжанае ў бацькоў дзіця.

а) Бацькі Лекар Гаспадары	даглядаць	дзіця хворы жыльлё гаспадарка
б) Хлопчык Дзяўчынка Жанчына	апануць	у сьвяточны касцюм у мядзведзя у сьнягурку у футра у народны строй

4. Утварыце дзеяпрыметнікі й адкажыце на пытаньні (Образуйте причастия и ответьте на вопросы).

Узор: Які выгляд? (змарнець) → Змарнелы выгляд.

Якая падлога?	(памалюваць)
Які тлушч?	(распускаць)
Які каўнер?	(фарбаваць)
Якое дзіця?	(памыць, пакупаць, прыбраць)
Якія рэчы?	(спарадкаваць)
Якая столь?	(пабяліць)
Якія расьліны?	(чэзнуць)
Якая кава?	(пасаладзіць)
Які дзяцюк?	(узмацнець)
Якія дзверы?	(замыкаць)

5. Перакладзіце ў беларускую мову (Переведите на белорусский язык).

Это уверенный в себе человек.
Здесь одно сохранившееся здание.
Изменения учредительных документов были одобрены собранием акционеров.
Мне надо купить чистящие средства.
Все, ожидающие результатов, испытывают некоторое волнение.
Это ученики, сидящие и слушающие своего учителя.
Не состоявшийся вчера концерт состоится в воскресенье.
Уже в начале фильма у меня не стало желания смотреть его дальше, и я вынужден был уйти.

Лад мовы

Дзеяпрыслоўе (Деепричастие)

Дзеяпрыслоўе (деепричастие) — абозначае дадатковае дзеянне пры глаголе: **Распытаўшы, я зразумеў сваю памылку** (Спросив, я понял свою ошибку), **Ідучы з работы, зазірну ў краму** (Идя с работы, загляну в магазин).

Деепричастия не изменяются. Им не присуща категория времени.

Деепричастия как глаголы, от которых они образуются, бывают:

— *Пераходныя (переходные)* и *непераходныя (непереходные)*. Например: **П’ючы халодную гарбату, я ня чую ў ёй смаку. Гамонячы, мы не зважалі на час.**

— *Зваротныя (возвратные)* и *незваротныя (невозвратные)*. Например: **Вяртаючыся дадому, патэлефанаваў сяброўцы. Прылётшы, бацька заснуў.**

— Имеют *закончанае (совершенный вид)* и *незакончанае трываньне (несовершенный вид)*. Например: **Напісаўшы ліст, я нясу яго на пошту. Цешуся, глядзячы на маладых.**

Образование деепричастий:

утвараюцца ад дзеясловаў 3-й асобы мн.л.		незакончанага трывання
I спражэнне	купляюць, плывуць, будуць, едуць	купляючы, плывучы, будучы, едучы
II спражэнне	сядзяць, ходзяць, робяць, ляжаць	сядзячы, ходзячы, робячы, ляжачы

утвараюцца ад дзеясловаў мінулага часу адз.л.	закончанага трывання
купіў, плыў, будаваў, ехаў, сядзеў, хадзіў, рабіў, ляжаў	купіўшы, адплыўшы, пабудаваўшы, ад'ехаўшы, пасядзеўшы, зрабіўшы, паляжаўшы

Практыкуйцеся

6. Ад пададзеных дзеясловаў утварыце дзеяпрыслоўі (От приведенных глаголов образуйте деепричастия).

Узор: незакончанае трываньне: падаць → пада-юч-ы/
закончанае трываньне: падрахаваць → падрахаваў-ш-ы

а) незакончанае трываньне | жартаваць
| піць
| хваляваць
| казаць

б) закончанае трываньне | увайсьці
| сустрэцца
| зьлічыць
| прыйсьці
| сабрацца
| пад'есьці

7. Дзеясловы ў дужках замяніце на дзеяпрыслоўі (Глаголы в скобках замените деепричастиями).

Рана (выйсьці) з дому.
Працаваў, скрозь (назіраць) за парадкам.
Яны жылі, (радавацца) кожнаму дню.
Цэлы дзень даймаў пытаньнямі, (замянаць) у працы.
Уважліва слухаю, (спрабаваць) унікнуць.

Лад мовы

Прыслоўе (Наречие)

Прыслоўе (наречие) — неизменяемая часть речи, обозначает признак действия, состояния или качества.

Примеры наречий:

мейсца	наверсе, уперадзе, сьпераду, управа, справа, улева, злева, унізе, пасярэдзіне, ззаду, дзе, тут, там, усюды, недзе, нідзе, куды, сюды, туды, сяды-тады, нікуды, некуды, побач, супраць, паблізу, наперадзе, навокал, далёка
--------	--

часу	калі, потым, тады, калісьці, ніколі, зараз, цяпер, ужо, сёння, сёлета, летась, залетась, налета, неўзадаўжкі
колькасці	колькі, столькі, гэтулькі, некалькі, ніколькі, вельмі, надта, досыць, шмат, двойчы, аднойчы, дашчэнт
прычыны і мэты	чаму, чамусьці, навошта, затым, таму, знарок, зьнячэўку
спосабу дзеяння	як, таксама, гэтак, усяляк, інакш, па-мойму, неяк, абы-як, сяк-так, раптам, нарэшце, памалу, пакрысе, зноў, навогул, штораз, штогод, часам, разам, лацвей, якраз, уздоўж, ушыр, утоўшч

- ! 1) В беларуском языке для усиления силы действия употребляются выражения, состоящие из глагола и наречия, образованного от того же глагола: **просьма прасіць, бегма бегчы, лежма ляжаць, крычма крычаць, лётма ляцець.**
- 2) В устной речи характерно употребление наречий с местоимением **што**: **праўда што, дзіва што, дарма што, хіба што, бадай што.**

В разговорной речи наречия широкоупотребительны при ответе на вопросы:

Як? (Как?)	наважна прыняў вестку (серьёзно воспринял известие) забралі ўсё дзваньня (забрали всё дочиста) сын якраз як бацька (сын точно как отец)
Дзе? (Где?)	Беларусь ляжыць пасярэдзіне Эўропы (Беларусь лежит посреди Европы) уверсе пад стольню вісіць люстра (вверху под потолком висит люстра)
Куды? (Куда?)	зараз трэба павярнуць улева (сейчас нужно повернуть влево) малыя пабеглі напярэймы дзеду (малыши побежали навстречу дедушке) бяру білет туды й назад (беру билет туда и обратно)
Адкуль? (Откуда?)	адсюль да дому ўжо недалёка (отсюда уже недалеко до дома) адгэтуль паедзем на мэтро (оттуда поедим на метро)
Калі? (Когда?)	раніцай сьнедаем (завтракаю утром) калі-нікалі ён наведваецца сюды (иногда он заглядывает сюда)
Дзеля чаго? (Для чего?)	нездарма мае быць гэтая размова (недаром должен быть этот разговор) скажы, навошта ён прыйшоў? (скажи, зачем он пришёл?)

Якасныя прыслоўі

(Качественные наречия)

колору	велічыні	моцнасьці	характару выяўленьня	стану
чырвана бела жоўта	доўга блізка шырака	добра моцна ціха	уважліва пільна марудна	трэба вядома нельга

Качественные наречия образуются от основы прилагательных с помощью суффикса **-о-** (не под ударением — **-а-, -я-**): **белы — бела, вузкі — вузка, прыгожы — прыгожа, гарачы — гарача.**

Ступені параўнаньня якасных прыслоўяў

(Степени сравнения качественных наречий)

мала — менш / меней — найменш
шмат — больш / болей — найбольш
вы/сака — вышэй — найвышэй
нізка — ніжэй — найніжэй

мало — меньше / менее — наименее
много — больше / более — наиболее
высоко — выше — выше всего
низко — ниже — ниже всего

добра — лепш — найлепш / найлепей
блага — горш — найгорш / найгорай

хорошо — лучше — лучше всего
плохо — хуже — хуже всего

Образование форм сравнительной степени наречий.

-ей -эй	хутка – хутчэй – найхутчэй ціха – цішэй – найцішэй цёпла – цяплей – найцяплей моцна – мацней – наймацней холадна – халадней – найхаладней густа – гусьцей – найгусьцей далёка – далей – найдалей цяжка – цяжэй – найцяжэй дарага – даражэй – найдаражэй чыста – чысьцей – найчысьцей коратка – карацей – найкарацей рэдка – радзей – найрадзей	быстро – быстрее – быстрее всего тихо – тише – тише всего тепло – теплее – теплее всего сильно – сильнее – сильнее всего холодно – холоднее – холоднее всего густо – гуще – гуще всего далеко – дальше – дальше всего тяжело – тяжелее – тяжелее всего дорого – дороже – дороже всего чисто – чище – чище всего коротко – короче – короче всего редко – реже – реже всего
сама	мала – меней – сама меней больш – болей – сама болей танна – таньней – сама таньней (сама танна)	мало – меньше – меньше всего много – больше – больше всего дёшево – дешевле – дешевле всего
мени больш меней болей	хутка – мени хутка – больш хутка дакладна – мени дакладна – больш дакладна шчыра – мени шчыра – больш шчыра важка – мени важка – больш важка гучна – меней гучна – болей гучна	быстро – менее/более быстро точно – менее/более точно откровенно – менее/более откровенно важно – менее/более важно громко – менее/более громко

Спосабы словаўтварэння прыслоўяў

(Способы словообразования наречий)

прыстаўкавы	на-, у-, на-, з-, абы-, не-, ні- ды інш.	напраўдзе, намерсе, уверсе, знізу, абы-хто, абы-што, ніколі, ніяк, на-першае, на-другое
суфіксальны	-сь-, -сьці-, -небудзь-, -ому-, -аму-, -яму- ды інш.	калісь, штосьці, хтосьці, хто-небудзь
прыстаўкава-суфіксальны		на-нямецку, на-дзіцячы

Практыкуецца

8. Адкажыце на пытаньні.

Узор: Адкуль вы ішлі пехатой? (адтуль) → Адтуль мы ішлі пехатой.

Калі пойдзеш на палудзень?	(зараз)
Калі прыйдзеш да нас?	(увечары)
Дзе вы стаіце?	(збоку)
Дзе чуваць музыка?	(наўкола)
Куды ён пайшоў?	(некуды)
Куды вы пойдзеце?	(нікуды)
Як вы ішлі праз лес?	(памалу)
Як ён папраўляе акуляры?	(штораз)

Колькі мейсца ў кватэры?	(досыць)
Колькі разоў вы былі на Нарачы?	(аднойчы)
Дзе вы былі?	(дома)
Куды вы паедзеце?	(дамоў)
Як трэба класыці шво?	(упоперак)
Як перарабляюць ходзішча?	(ушыр)

9. Ад прыметнікаў утварыце якасныя прыслоўі зь іхнымі ступенямі параўнання (От прилагательных образуйте качественные наречия и преобразуйте их в сравнительные).

Узор: белы → бела → бялей, найбялей

роўны, доўгі, шырокі, добры, блізкі, салодкі, чырвоны, вузкі, прыгожы

10. Адкажыце на пытанні, ужываючы прыслоўі мейсца.

Узор: Дзе столь? → Столь уверсе.

Дзе столь? Дзе падлога? Дзе акно? Дзе канапа? Дзе шафа?
Дзе тэлевізар? Дзе карціна? Дзе дыван?

11. Да пададзеных прыслоўяў падбярыце процілеглыя па значэнні (К приведенным наречиям подберите противоположные по значению).

Узор: холадна → цёпла

холадна	многа	павольна
ціха	удзень	дрэнна
далёка	добра	рэдка
тут	зьлева	вы/сака
наперадзе	рана	глы/бака
туды	цёмна	меней
па-новаму	чыста	зблізку
уверх	дорага	моцна
мягка	гучна	коратка

Ясь распавядае

Па ўсёй зямной кулі я маю гасьцінных і добрых сяброў. Празь іх я пабачыў шмат чароўных мясьцінаў на двух кантынэнтах нашага глёбу. Ды вось толькі нідзе не знайшоў стараны, прыгажэй за маю Беларусь. Радыя са мной пагадзіцца мае новыя сябры — Марцін і Луіза, ірляндцы.

Сёньня яны ў гасьцёх у мяне, і мы робім экскурсію — у Менску яны ўпершыню.

Зараз пакажу вам, у якіх мейсцах я асабіста спатыкаю радасьць... Касьцёл Сымона й Алены (Чырвоны касцёл), помнік Янку Купалу, Залатая горка. Люблю Сьвіслач, Траецкае прымесьце, помнік Максіму Багдановічу...

Наш наступны маршрут: Заслаўе, Радашкавічы, Вязынка, Крэва, Тураў, Нясьвіж, Гальшаны — знакамiтыя беларускія гістарычныя мейсцы.

Практыкуйцеся

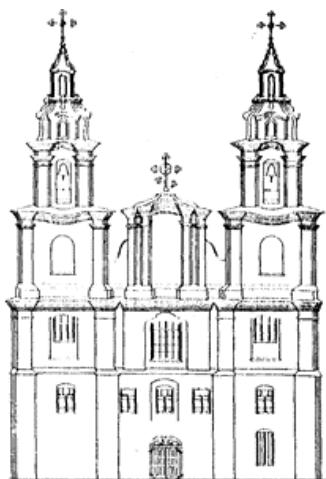

12. Якое пытаньне папярэднічала адказу?

- .....? Па ўсёй зямной кулі.
- .....? Не знайшоў стараны, прыгажэйшай за Беларусь.
- .....? Марцін і Луіза.
- .....? Яны ірляндцы.
- .....? У гасьцёх у мяне.
- .....? У Менску яны ўпершыню.
- .....? Люблю Сьвіслач, Траецкае прымесьце, помнік Максіму Багдановічу.
- .....? Знакамітыя беларускія гістарычныя мейсцы.

13. Перакажыце тэкст.

14. Прачытайце. Адкажыце на пытаньні ў канцы практыкаваньня.

Мы ў Верхнім горадзе. Ідзем да плошчы Свабоды (даўней казалі: «Пляц Волі», «Саборная плошча»). У цэнтры ўзвышаецца Катэдра. З ўсходняга боку — кансэрваторыя. Воддаль, справа, адноўлены касцёл.

Сёньня моцна прыпякае сонца. Смага. Хочацца піць. Бачу, што і мае сябры замарыліся вельмі, і я прапаную ім:

- Можа, у рэстарану сходзім?
- Пайшлі лепш у кавярню, тут во за павароткай, недалёка.

У кавярні мы трохі адпачылі, падсілкаваліся. Ідзем далей. Насустрэч нам — нейкая кабета:

- Прабачце, як адгэтуль даехаць да Вяснінкі?
- Гэтае пытаньне разумеюць і мае сябры, але ж тлумачыць буду я:
- Вам трэба йсьці да ГУМа, там якраз ля ўваходу тралейбусны прыпынак. Сядайце на 56 тралейбус.
- А на мэтро?
- Можна, але тады вам прыйдзецца ехаць зь перасадкамі.
- Зразумела. Дзякуй вам.

Дзе шпацыруе Ясь з сваімі сябрамі?
Дзе разьмешчана Катэдра?
Як даўней называлася плошча Свабоды?
Сёньня холадна?
Ці хочацца ім піць?
Дзе можна добра адпачыць і падсілкавацца?
Ясевы сябры згадзіліся адпачыць у кавярні? Чаму?
Каго яны сустрэлі па дарозе?
Пра што пыталася кабета?
Ці разумеюць Ясевы сябры па-беларуску?
Хто будзе тлумачыць?
Што адказаў Ясь кабете?
Ці даходзіць мэтро да Вяснінкі?

15. Перакладзіце ў беларускую мову.

- а) — Мы идем не в ту сторону.
— Наверно, надо вернуться, пройти по той аллее и повернуть влево.
- б) — Попадем ли мы отсюда на улицу Гусовского?
— Как раз это очень просто. Минувя второй перекрёсток, повернем вправо.
- в) — Нам надо пересестъ на семерку и проехать ещё несколько остановок.
— Да, сейчас выходим.
- г) — С чего начнём совещание?
— Во-первых, скажи мне, все ли пришли.
- д) — Видел ли ты Михася?
— Иногда он заглядывает сюда. Но последнее время — не видел.
- е) — Мы забрели куда-то далеко.
— Ну и досадно.
- ж) — Их дети ухоженные и всегда хорошо одеты.
— Это крепкая, благополучная семья.

Кароткія і простыя размовы
(чытайце ўголас)

— Як маесься? Чаму гэтакі засяроджаны?
— Я ўвесь апанаваны думкамі.
— Што ж зрабілася?
— Ат, згубіў пашпарт. І гэта цягне за сабою столькі праблемаў! Ну глянь, я зьбіраўся паехаць на поўдзень, да мора. А цяпер, што ж?..

— А ў міліцыі ты быў? Заяву пакінуў?
— Быў! Ну, а што з гэтага? Новы пашпарт будзе рабіцца цягам цэлага месяца. А там, глядзіш, і водпуск лясьне.

— Как дела? Почему такой сосредоточенный?
— Я думаю, что делать.
— Что же случилось?
— Ай, потерял паспорт. И это тянет за собой столько проблем! Можешь представить, я собирался поехать на юг, к морю. А теперь, что же?..
— А в милиции ты был? Заявление оставил?
— Был! Ну, и что с этого? Новый паспорт будет готов в течение месяца. А там, глядишь, и отпуску конец.

— Ой, Юрка, няўжо гэта ты?!
— Вось дык сустрэча! Алёна, прывітаньне!
— Дзе ты цяпер? Што робіш? Ці ажаніўся?
— Пачакай, пачакай, адразу гэтулькі пытанняў.
— Ну, тады давай па парадку.
— Дык вось, паўгода, як я вярнуўся ў Менск. Купіў кватэру ў Малинаўцы. Маю сваю фірму...
То пакуль было не да жанімства. Але што мы тут стаім?! Тут жа во, як раз кавярня недалёка: пасядзім, пагаворым.
— Чаму ж не, пайшлі.

— Ой, Юрка, неужели это ты?!
— Вот так встреча! Алёна, привет!
— Где ты теперь? Что делаешь? Женился ли?
— Подожди, подожди, сразу столько вопросов.
— Ну, тогда давай по порядку.
— Так вот, полгода, как я вернулся в Минск. Купил квартиру в Малиновке. Имею фирму...
Так что пока было не да женитьбы. Но что мы тут стоим?! Здесь же как раз кафе недалеко: посидим, поговорим.
— Почему же нет, пошли.

<p>— Ну ўсё, хлопча, вакацыі твае скончыліся, падручнікі ў руках. Мусім зараз праверыць, чаго нам яшчэ бракуе да школы.</p> <p>— Та-а-а-к. Портфель куплены яшчэ летась, школьную форму мама ўчора мне справіла...</p> <p>— Добра. А школьнае начыньне?</p> <p>— Дзёньнік, сшыткі, алоўкі, гумка, ручка, папера для малявання — гэта ў мяне ўсё ёсць. А вось крэйд і фарбы — старыя, ня шкодзіла б купіць новыя.</p> <p>— Вось бачыш, як добра загадзя пра ўсё пару/піцца! Заўтра субота, у мяне вольны дзень, пойдзем ды купім.</p>	<p>— Ну всё, парень, каникулы твои кончились, учебники на руках. Надо проверить, что ещё нужно к школе.</p> <p>— Та-а-а-к. Портфель куплен ещё в прошлом году, школьную форму мама вчера мне купила...</p> <p>— Хорошо. А школьные принадлежности?</p> <p>— Дневник, тетради, карандаши, стирка, ручка, бумага для рисования — это у меня всё есть. А вот цветные карандаши и краски — старые, не помешало бы купить новые.</p> <p>— Вот видишь, как хорошо заранее обо всём позаботиться! Завтра суббота, у меня выходной, пойдём и купим.</p>
<p>— Няўжо вы зачыняецеся?</p> <p>— Выбачайце, у нас тэхнічны перапынак.</p> <p>— А мне ж гэтак пільна трэба заплаціць за камунальныя паслугі!</p> <p>— Што за бяда, давайце ваш квіток.</p>	<p>— Неужели вы закрываетесь?</p> <p>— Извините, у нас технический перерыв.</p> <p>— А мне же так срочно надо заплатить за коммунальные услуги!</p> <p>— Нет проблем, давайте вашу квитанцию.</p>
<p>— Здароў, Раман!</p> <p>— Здароў!</p> <p>— Ну, як там Эдзік?</p> <p>— Ніяк не нацешыцца са свайго «Форда».</p> <p>— А твой «Масквіч» усё яшчэ не на колах?</p> <p>— З тэхаглядам важаюся. То праверку на CO₂ не прайшоў, то да тармазоў нешта мелі, а цяпер, ці бачыш, ім не падабаецца, як пафарбаваная мая машына!</p> <p>— Так, браце. Машыны бываюць толькі дзвюх марак: новая і старая.</p>	<p>— Привет, Роман!</p> <p>— Привет!</p> <p>— Ну, как там Эдик?</p> <p>— Никак не натешится своим «Фордом».</p> <p>— А твой «Москвич» всё ещё не на колёсах?</p> <p>— С техосмотром вожусь. То проверку на CO₂ не прошел, то к тормозам что-то имели, а теперь, видите ли, им не нравится, как покрашена моя машина!</p> <p>— Да, брат. Машины бывают только двух марок: новая и старая.</p>
<p>— Ну як?!</p> <p>— Здаў!</p> <p>— Здаў?! Дубовіку?! Зь першага разу?!..</p> <p>— Кажу табе: усё ведаў, акрамя 16 і 18 пытанняў, і якраз адно зь іх выцягнуў!</p> <p>— Ну і...</p> <p>— Сьпісаў, але ж астатняе — усё назубок. Ганяў ён мяне хвілінаў з 30, змушаў цытаваць яго слова ў слова.</p> <p>— Відаць па табе, што ты добра адбіваўся — чырвоны, як рак.</p>	<p>— Ну как?!</p> <p>— Сдал!</p> <p>— Сдал?! Дубовику?! С первого раза?!</p> <p>— Говорю тебе: всё знал, кроме 16 и 18 вопросов, и как раз один из них вытащил!</p> <p>— Ну и...</p> <p>— Списал, но остальное — всё назубок. Гонял он меня минут 30, заставлял цитировать его слово в слово.</p> <p>— Видно по тебе, что ты хорошо отбивался — красный, как рак.</p>
<p>— А ты ці абгледзеў на зіму сваю хату?</p> <p>— Няма ўжо чаго абглядаць. Прадаў. А цяпер во шкадую.</p> <p>— Прадаў бацькоўскую хату? Трэба ж было перш усё ўважыць!</p> <p>— Каб задні розум ды наперад!</p>	<p>— Привёл ли ты в порядок свой дом?</p> <p>— Нечего приводить в порядок. Продал. А теперь вот жалею.</p> <p>— Продал родительский дом? Надо же было сначала всё взвесить!</p> <p>— Если бы раньше знал!</p>

Майстры слова гавораць

Бывае так, што сярод холаду, шэрасьці, пустэльнасьці й нуды асеньнай прыроды, сярод прыкрага надвор'я самай позьняй восені на небе неяк неўпрыцям прагаліцца маленькі сіненькі лапічак — адзін, другі, трэйці. Вось ужо немалая частка неба вызваляецца з-за хмар, сіня, радасная; яшчэ лёгка плывуць па яе берагах прыгожыя фарботы цёмных пасяродку і белых наўкол болачак. Яшчэ вісіць чорная палавая туча далёка-далёка над лесам, як слова, яна там дужа добра ўчапілася. А зірніце, зірніце скарэй, як вун там шпарка перасунулася астатняя срэбная хмарка цераз сонца; бліснуў зь неба першы сноп сьветлага калосься на крыльлі пруда-ветрака; перабег залатой пасьцілкаю цераз сад, — і ўсё весялее, робіцца прыгожым; ціхенька варухнуліся галінкі на старой бярозе, убачыўшы сонца, і мякчэйшая хоча быць мерзлая груда пад нагамі дзяўчыны, што схапіла вёдры, бяжыць вады, бяжыць і нечага сьмяецца, а сонейка забылася, забавілася, любуецца на дзявоцкае прыгажство.

(Максім Гарэцкі)